

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Zakaj zahtevamo versko šolo!?

Na zadnji učiteljski konferenci za goriški okraj izrekla in podpisala je velika večina učiteljskega zbornice (krajnemu šolskemu nadzorniku g. Francu Finžgerju. Ta zaupnica je bila, kakor trdi „Soča“, odgovor na napade od naše strani. Velja! Ob tej priliki pa je med učiteljsvom gromelo samega klerikalizma, papizma, jezuitizma in vsega mogočega — izma. Kaj gospodje učitelji umevajo pod vsemi temi „izmi“, nam do danes še niso povedali, in nam najbrže tako hitro še ne povedo. Dozdeva pa se nam, da se v teh frazah skriva strah pred versko šolo. In kako naj bi se liberalni učitelj ne bal verske šole!

Mi pa zahtevamo in bomo zahtevali versko šolo. Ne iz prepirljivosti, ne iz gospodstvaljivosti zahtevamo versko šolo, marveč zahtevamo je, ker to zahteva blagor učencev, zahtevajo pravice starišev.

V prvi vrsti je šola namenjena učencem. Ublažiti se jim mora srce. Kje bodo pa to dosegli, ako ne v šoli, v kateri je strah božji moder gospodar in kjer je sv. vera zlahka gospodinja? Vedno še veljajo besede iz ust božjih: „Začetek modrosti je strah božji!“ V bukvah modrosti beremo: „Boga se boj in zapovedi njegove spolnuj, to je ves človek!“ Tudi za šolo veljajo besede nebeškega učitelja vseh narodov, ki se glase: „Iščite najprej božjega kraljestva in vse drugo se vam bo dodalo!“ A kje se učenci takih božjih nauk nauče, razven v verski šoli? Ako jim verski poduk odzameš, jim z njim odzameš podlago vse modrosti.

Versko šolo zahtevati imajo pravico in dolžnost katoliški stariši. Dolžnost odgajati otroke v prvi vrsti pripada starišem, ki so svoje otroke dobili od Boga, ki jih bo enkrat iz njihovih rok nazaj terjati, in od katerih mu bodo morali enkrat oster odgovor dati. Stariši imajo

torej sveto, od Boga samega jim naloženo dolžnost učiti in dobro odgajati svoje otroke; če pa imajo to dolžnost, morajo imeti tudi pravico, izvrševati to dolžnost, kakor najbolje vedo in znajo.

Dandanes pa morajo stariši svoje otroke pošiljati v šolo, in sicer so postavno in pod kaznijo siljeni. Država stariše sili, da morajo otroke pošiljati v šolo. Stariši zaupati morajo šoli svoje upanje, svojo neizmerno ljubezen, — to so otroci. Zato pa imajo pravico zahtevati, da bodi šola taka, da bo iz njih potomcev odgojila vrle sinove in hčere. Take sinove in hčere pa morejo pričakovati le iz verske šole. Zato imajo krščanski stariši pravico in dolžnost zahtevati versko šolo.

Sedanja šolska postava res predpisuje versko-nravno vzgojo. Toda mrtva črka ne zadostuje. Duh je, ki oživlja. Da bode vzgoja res versko-nravna, biti mora tudi učitelj sam veren krščanski mož. Česar namreč kdo sam nima, tudi drugim dati ne more. Če torej učitelj sam ni veren krščanski mož, tudi otrok v krščanskem duhu ne more odgajati. Priznati moramo, da je pri nas še veliko dobrih krščanskih učiteljev. In ti so veliki narodni dobrotniki, radi tega jih mora narod odkritosrečno čislati. Žal, pa so tudi med slovenskim učiteljsvom mnogi, katerim krščanski stariši svojih otrok mirnega srca ne morejo prepustiti. Kako naj versko vzgojuje otroke učitelj, ki sam vere nima in se s svojo nevero očitno baha. Od učitelja, ki nedeljske dolžnosti ne spolnuje, ki se norčuje iz molitve rožnega venca, ali očitno v šoli zasmehuje otroke, noseče svetinje na vratu, ali ki vedno in povsodi hujska in po listih pisari proti duhovniku, ali odraslo mladino hujska proti cerkvi in duhovščini, od takega učitelja stariši ne morejo pričakovati prave verske vzgoje. In tudi takih učiteljev žal ne manjka med slovenskim narodom. In že okušamo sad delovanja takih učiteljev.

Ne pozabimo nikdar značilnih besed

nega sobrata, katero je prejel g. dr. Andrej Pavlica.

I.

Kedarkoli se spominim blažene smrti dr. Jožefa Pavlice, prijatelja in sošolca, pride mi v spomin odlomek sv. evangelja, kjer stoji: „O pol noči pa je šum vstal: glejte, ženin gre, idite mu naproti.“ In ta zanj nad vse imenitni trenutek pričakoval je naš ljubljene vedrega duha in moleč. Blažena, srečna taka smrt! Srečen pri vsi nesreči pa tudi Ti, ki si izmučenemu delavcu zadnje prenočišče na zemlji poleg sebe pripravil. Dokler boš živel, Te bo to tolažilo.

Bila sva si z blagim rajnim v bogoslovnici sošolca, prej pa le eno leto narazen. Naj mu zapišem par besed v spomin.

Izredno nadarjenemu Jožefu Pavlici niso šolski predmeti delali nikdar preglavice. Preostajalo mu je zmirom veliko svojega časa, ki ga je marljivo posvečeval drugim študijam, posebno modroslovju in zgodovini, katere se je učil po ravno takrat zasluhih Weissovih knjigah.

Domače naloge, zlasti slovenske, spisoval je nenavadno obširno in temeljito, da je imel profesor kaj brati in misliti. Pri malosemijskih koncertih na-

velikega škofa in mladini najmilejšega prijatelja Slomška, ki pravi: „Sola, v kateri učijo le samo pisati in brati, računati in nemškutariti, čednega zadržanja pa ne, — je vredna blata; šola pa, v kateri se otrok zraven številstva tudi krščanstva, in poleg pisanja tudi poštenega djanja uči, taka šola je zlata!“

In to je verska katoliška šola.

Za versko šolo se bomo vedno in vedno potegovali. Zahtevali bomo versko šolo, ker to zahteva blagor naših učencev, pravice in želje naših starišev.

Boj alkoholizmu.

Minoli mesec so se v Ljubljani zbrali prijatelji ljudstva, ki so se posvetovali o sredstvih, z katerimi se treba bojevati proti pijančevanju. Z veseljem pozdravili smo ta shod. Kolikor se tudi dela na socialnem polju, bo to delo vendar vedno ostalo nepopolno, polovičarsko, ako ne bomo mašili in zamašili virov in potov, po katerih dohaja zlo med nas.

Največja luknja pa, skozi katero uhaja in izteka vse blagostanje našega ljudstva, je brez vsacega dvoma pijančevanje. To je rana, iz katere krvavi naše ljudstvo. Zato je neogibno potrebno, da na to stran svojo pozornost obrnemo, da to bolečo rano na telesu našega ljudstva skušamo ozdraviti in odpraviti. Govoriti hočemo v svarilo našemu ljudstvu najprej o žganju in naslednjih žganjepitja.

Zgodovina žganja.

Kdo je najhujši morilec ljudi? Alkohol. Alkohol so že pred kakimi 900 leti poznali Arabci; 200 let pozneje so ga arabski zdravniki vsesplošno vporabljali kot zdravilo. To zdravilo in pa način s kuhanjem je izdelovati iz vina sta se šele v 14. stoletju razširila po Evropi. Imenovali so je „aqua vitae“ t. j. voda življenja, da bi že z imenom označili dozdevne lastnosti tega zdravila, češ da osvežuje življenje. V šestnajstem stoletju

rabili so alkohol kot krepčilo za srce pri utrujenih in onemoglih v rudokopih in vojski. V Nemčiji pričeli so za tridesetletne vojne uživati alkohol kot pijačo. Početkoma pa so ga pili le pustolovci, ljudstvo in vladarji so se pohujševali nad tem. Že v šestnajstem stoletju začeli so se rabi tega zdravila, ki je postalo navadna pijača, ustavljeni. V 17. stoletju pa so že bili izdani odloki proti žganjepitju.

Kaj ima žganje na vesti?

„Nobena stvar na svetu“, piše „Alban Stolz“, toliko ne škoduje premoženju, miru, razumu, zdravju, telesnim močem, vernosti, čednosti in sploh vsemu blagru človekovemu, kakor žganje. — Voditelj nemških katoličanov Windhorst je bil istega mnenja ter je rekel: „Jaz bi želel, da se žganje zopet zapre v lekarnico, odkoder je izšlo.“

Dr. Lannelongue je govoril v francoski zbornici: „Alkohol stavi v nevarnost človeški rod. Ne samo da tira v bolnišnice več bolnikov kot vse druge bolezni, ne samo da polni ječe, galeje in norišnice; marveč kvari ves človeški rod in njegov zarod.“ Tudi slavni angleški zdravnik Gladstone je v angleški zbornici govoril leta 1880: „Žganje proizvaja dandanes večje opustošenje, kakor zgodovinske šibe: kuga, lakota in vojska.“

Kje se alkohol nahaja?

Naše navadno žganje ima 30 do 50 odstotkov alkohola v sebi, ostalo je večinoma voda. Ako je vode veliko manj, tekočino imenujemo spirit; čisti alkohol je oni, v katerem ni prav nič vode. Čisti alkohol je hud strup. Tudi v zelo majhnih količinah pogosto zavžit, alkohol škodljivo vpliva na zdravje.

Alkohol se nahaja bodi v manjši, bodi v večji množini v vinu, pivu, sadnem moštu, in podeljuje tem pijačam njihove razburjajoče in vpijanljive lastnosti.

Je žganje potrebno ali koristno?

1500 londonskih zdravnikov ivjavljajo, kot svoje prepričanje, da je vsaka

na „svoje kosti“, kakor za svojo novo mašo“. Slednjič je v zadnjem hipu vendar vjel dr. Sedeja, ki se je mogel komaj nekaj malega pripraviti. Menda je hotel mene zato vpreči v pridigo, ker mi je pri moji novi maši „stregel“. Tudi pozneje mi je večkrat „stregel“, dokler ni sam strežnika potreboval. Še zdaj sem mu vse dolžan za tiste poti. Za tisočletnico smrti sv. Metoda sva skupno v veliki naglici zdelavala pridigo, katero je on govoril v Prvačini, a jaz v Vipolzah.

Naj omenim še neke epizode, ko sva bila jaz v IV., on v III. razredu na vadnici, sva šla skupaj domov za Binkošti. Ne šla, peljala sva se na kmečkem vozu, v katerega je bil vprežen en sam vol. Vola je hotel on poganjati. Jaz sem sedel z gospodarjem zadej, on z bičem v roki spredaj in v drugi roki z dežnikom. Bil je dež z vetrom in jako mrzlo, po Čavnu vse belo. Še zdaj ga vidim, kako je mojstroval tistega vola in energično poganjati proti Rihembergu, kamor smo mokri dospeli.

Tvoja skrb bodi, da priinese prihodnje leto koledar Mohorjev blagega rajnega življenja in sliko.

Vale et „noli flere“!

LISTEK.

Spomini na dr. Jož. Pavlico.

Goriške Slovence je zadela bridka izguba. Božja previdnost nam je vzela zopet moža v najlepši moški dobi. Za polovico let prezgodaj zapustil nas je nepozabni dr. Jožef Pavlica. Kdo nam nadomesti zgubo? Saj smo zgubili z njim nadarjenega, neumorno delavnega, narod iz vsega srca ljubečega moža. Bridko občutimo udarec in z nami ga občutijo naši sobratje in somišljeniki. Izrazi sožalja, ki so pokojnikovemu bratu došli od raznih strani, nam pričajo, kako ljubljen in cenjen je bil pokojni dr. Jožef.

Kot spominek na nepozabnega moža priobčili smo kratek in seveda nepopoln življenjepis. Popolniti pa hočemo življenjepisa, da bomo polagoma imeli celega pokojnikovega življenja podobo pred očmi. Obračamo se torej do vseh sošolcev, sobratov in prijateljev pokojnikovih, naj nam dopsiljejo črtice in sličice iz življenja pokojnega dr. Jožefa Pavlice. Priobčevali jih bomo kot „spomine na dr. Jožefa Pavlico“. Danes priobčimo pismo pokojnikovega sošolca in duhov-

žgana pijača ne samo nepotrebna, marveč človeškemu zdravju škodljiva; da nima nikakih redilnih snovi, in da popolna zdržnost zelo pripomore ohraniti zdravje. 45 zdravnikov v Cincinnati (Sev. Amerika) izjavljajo isto: „Žgane pijače so zdravemu človeku ne samo nepotrebne, marveč brezdvomno škodljive“. — Ravno tako pišejo 75 zdravnikov v Bostonu (Sev. Amerika): „Vživanje žganja nikdar ne koristi zdravemu človeku“. Zdravniki dublinski (Irsko) pravijo: „Nič ne bi zdravstvenega stanja tako izboljšalo, kakor popolna zdržnost žganih pijač“.

1200 nemških zdravnikov so podpisali naslednjo izjavo o žganju: „Mi podpisani izjavljamo kot svoje prepričanje, da vživanje žganja (t. j. žganih pijač katerekoli vrste) zdravju človekovemu in ohranjenju telesnih moči nikakor ni potrebno, ampak velikoveč škodljivo, in da ta pijača nima nikakih redilnih in krepčujočih sestavin“.

J. Bardsly govoril je na shodu v Manšestru (Angleško): „Človek more krepkeje delati, hitreje hoditi, globokeje misliti, bolje moliti in svoje stanovske dolžnosti natanjčneje spolnovati, ako pije hladno vodo mesto žganja“.

(Pride še.)

Politični pregled.

Naš avstrijski državni zbor. — Prva seja tega zasedanja pričela je 16. t. m. ob 11. uri predpoludne. Potem ko je predsednik grof Vetter z navadnim pozdravom otvoril sejo in so se prečitali razni spisi, je predložila vlada zbornici državni proračun in pa zakonski načrt gledé pomnožitve novincev ter vladni načrt gledé dovolitve kredita v znesku 38,000.000 za prevzestrojbo topničarstva, posebno pa za ustanovitev novih baterij s havbicami. Na to je ministrski predsednik pojasnil sedanji politični položaj. Priporočal je posebno, naj bi se državni proračun rešil prej kot prej. Potem pa je izjavil, da hoče vlada na vsaki način rešiti jezikovno vprašanje ter da hoče predložiti v zbornici dva zakonska načrta in sicer jednega za Češko a drugega za Moravsko. Ko je ministrski predsednik rekel, da hoče vlada jednako merno postopati tako proti Čehom kakor tudi proti Nemcem, nastal je v zbornici veliki vihar posebno med Čehi. Pa tudi ostali Slovani so dr. Körberju vgovarjali. Gledé avstro-ogrsko pogodbo je rekel dr. Körber, da ista še ni dognana med vladama, da se pa nadeja, da se to kmalu zgodi. Čeh dr. Pacák je odločno protestoval proti načinu, na kakošen misli dr. Körber rešiti češko-nemško jezikovno vprašanje. Predlagal je, da se o dr. Körberjevem govoru odpre debata, kar se je tudi sprejelo. Na to je sledilo čitanje in utemeljevanje raznih nujnih predlogov. Za tem se je seja zaključila.

V prejšnjih letih so bile interpelacije v državnem zboru bolj redke in tudi zaradi tega bolj važne, ker je vlada skoraj na vsako interpelacijo odgovorila. Danes pa se je število interpelacij v državnem zboru tako nagromadilo, da vlada skoraj na tretjino interpelacij niti ne odgovori. Ker pa hočejo nekateri poslanci, da se vlada vendarle izjavi o raznih dogodkih, kateri se jim zdijo važni, poprijeli so se, da dosežejo svoj namen izdatnejšega sredstva. To sredstvo so pa ravno nujni predlogi, kateri morajo po poslovniku priti na vrsto pred vsako točko dnevnega reda. In tako je bilo v državnem zboru tudi v petkovi seji. V tej seji bi imela priti po dnevnem redu kot prva točka, razprava, o dr. Koerberja izjavi gledé stališča, katero zavzema vlada nasproti rešitvi češko-nemškega jezikovnega vprašanja. Ali, ker sta bila tu dva nujna predloga, morala se je ta razprava preložiti na drugo sejo. Nujna predloga pa sta bila in sicer: prvi poslanec Voglerja in Schumeierja, naperjen proti dunajskemu magistratu in nižje avstrijskemu namestništvu zaradi volilnih imenikov, katere ni hotel dunajski magistrat dati tiskati ter jih razdeliti med volilce. Ker ni taka zahteva dunajskih liberalcev v postavi utemeljena, je zbornica temu nujnemu predlogu odrekla nujnost. Da je bilo za te razprave veliko krika in vika in vse polno najgrših psov, to je pri današnjih dunajskih parlamentarnih razmerah umevno vsakomur, ki se ž njimi peča. Drugi nujni predlog pa so stavili poslanci Ofner, dr. Vasilko in dr. Straucher, da se razveljavi sklep disciplinarnega senata pri Lvovskem sodišču, vsled katerega je bil, odpuščen iz službe rumunski poslanec dr. Lupu

zaradi njegove brošure naperjene proti nekaterim visokim uradnikom pri bukovinski deželni vladi, ter proti nekaterim bukovinskim deželnim poslancem. Dr. Lupu je bil namreč brez vsake pokojnine postavljen na cesto, ne da bi se poprej vprašala poslanska zbornica, katere člen je dr. Lupu, ali se sme proti njemu postopati. Ker tako postopanje nasprotuje določbam §. 16. temeljnega državnega zakona, kar so poslanci dr. Stransky, Ofner in dr. Menger jasno dokazali, je zbornica nujnost tega predloga soglasno sprejela, ter ga izročila vstavnemu odseku, da v 8 dneh zbornici o njem poroča. S tem je bila petkova seja končana.

Odstop justičnega ministra. — Uradna „Wiener Zeitung“ od sobote je prijavila dve lastnoročni cesarjevi pismi. Prvo namenjeno ministrskemu predsedniku dr. Körberju drugo pa justičnemu ministru grofu Spens-Bodenu. V prvem pismu je rečeno, da je cesar vzprejel ostavko justičnega ministra, ter izročil vodstvo tega ministerstva dr. Körberju. Drugo pismo pa odslavlja justičnega ministra Spens-Bodena ter mu priznavač zasluge naznanja, da mu je vznak cesarjeve nadaljne naklonjenosti podeljen veliki križec Leopoldovega reda.

Dalmatinski Italijani užaljeni. — Med lahoni v Dalmaciji, posebno onimi v Zadru, vlada nepopisno razburjenje. Zgodilo se jim je nekaj nečuvnega: grb na italijanskem konzulatu jim je nekdo onesnažil. Italijanski konzul je takoj hitel k namestniku baronu Handlu, da se tam pritoži in vloži ugovor v ime Italije. Baron Handel seve ni mogel nič drugega obljubiti, nego da bo krivce strogo kaznoval. Morda jih zasači celo v italijanskih vrstah, ki so se poslužile kake fakinaže, da morejo sedaj udariti po Hrvatih. — Seve če pa avstrijski lahoni pokažejo svojo kulturo nad avstrijskim grbom ali zastavo, pa ne sme biti nihče užaljen.

Vogerskem parlamentu se vrsti napad na napadom na Avstrijo in na cesarja. Tem napadom dajata največ povoda kvotna svota in pa nagodba. Poslanec Beöthy je rekel, da ne more zapopasti, kako da je mogoče napraviti Ogrski tako veliko breme, kakoršno je kvotna svota, ki meni nič, tebi nič, le tako z jednim navadnim lističem. Tu je imel v mislih cesarski autograf. Dalje je očital vladarski hiši, da je ista preveč naklonjena Avstriji. Rekel je, da se nagodba ne more sklepati z Avstrijo, ker jo tam diktirajo zgolj birokrati. Očital je Avstriji nahvaležnost do Ogerske, zato ker ji je poslednja priborila ustavo. Da, da, ogrska nesramnost postaja vedno večja.

Macedonija in Albanija. — Revolucijarno gibanje v Macedoniji in Albaniji raste od dne do dne tako hitro, da je začelo delati vevlastim hudo preglavico. Na vseh koncih in krajih teh dveh nesrečnih dežel prikazujejo se močne ustaške čete, katerim turški vojaški oddelki večkrat niso kos, ter morajo pred njimi bežati, pustivši po več mrtvih za seboj. Ni torej čudo, da postaja evropska diplomacija vedno nervoznejša, ter, da je postalo med posameznimi državami jako živahno razgovarjanje zaradi teh dogodkov. Angleško in avstrijsko oficijozno časopisje, ki je dozdej te dogodke bagateliziralo, postaja zadnji čas, pisoc o njih vedno resnejše.

Dopisi.

Iz Mirna. — Mirenski strojarji še vedno štrajkajo, in bodo še štrajkali, dokler ne dosežejo izboljšanja svojega res žalostnega gmotnega stanja. Med njimi vlada lepa edinstvo, nobenega izdajalca ni vmes. Podpirajo pa strojarje po svojih močeh tudi čevljarji in posebno še klesarji.

Kar pa je pisala resnicoljubna „Soča“, da so štrajkujoči delavci napadli stanovanja gospodarjev, da so razbijali itd., je nesramno obrekovanje. In to si naše delavstvo dobro zapomni.

A tudi vlada je zgrešila, ker ni takoj v začetku štrajka posredovala med delavci in delodajalci. Ako je vlada spolnila svojo dolžnost in vpoštevala opravilne zahteve delavcev ter posredovala, bil je štrajk že končan. Šaj vendar vsakdo ve, da štrajk škoduje na vse strani. Za časa štrajka družine delavcev zabredejo v revščino, trpe delodajalci in obrt. Kar pa je največja škoda, se ob štrajku sklicujejo pogosti shodi, na katerih se brez strahu napada cerkev in država.

Kaj je bilo treba pomnožiti orožništvo v Mirnu, ko se stavkujoči delavci vedejo mirno in trezno. Zato iskreno pozivljamo vlado, da prične s posredovanjem. S pametnim postopanjem bode se več doseglo, kakor z vsemi policijskimi naredbami.

Mirenski klesar.

Iz Repentabra, 20. oktobra. — Lahko je s cepcem biti po mrtvi stvari; tako neki si je mislil dopisnik v „Učit. Tovarišu“ pred par meseci. Ker pa jaz se le nisem hotel oglasiti na predbacivanje, — hajdi z menoj še v „Primorski List“.

Vem, da je uredništvo „Primorskega Lista“ na strani, da hoče resnico zagovarjati; radi tega prosim, naj sprejme odgovor na one napade da ljudstvo sodi o vsem.

Nekdo, ki se skriva za uredništvu listov, hoče morda, da bi jaz popustil orglanje v Repentabru. Ta me prijema, kakor bi jaz jemal kruh tukajšnjemu g. učitelju.

Predno sem sprejel ponujamo orglanje v tukajšnji cerkvi, sem vprašal g. učitelja Fakina, ali ne bi morda on sprejel sedaj izpraznjena orglavskega mesta; a ta mi je odgovoril, da nikakor ne sprejme. In še le, ko sem zvedel to od njega, sem se pogodil za orglanje.

Očita se mi, da jemlem drugemu učitelju kruh iz ust; ali ne ve dopisnik, da je pred menoj orglal drngi in ne g. učitelj F.? In sedaj, ako bi šlo na to, da bi jaz pustil orglanje in s tem zadovoljil „trpečo učit. paro“, rad ustrezem; in ni treba družega kot par kolegijalnih besed.

Da bi pa kdo porabljal to okoliščino v svoje namene, ne pustim. Ako misli, da se mu to posreči, se jako moti.

Karol Bratina.

Iz Trente. — Na podli dopisic iz Bovca v 108. št. „Soče“, došli iz kovačnice pri „Cezarjevem Francu“ sploh ne odgovarjam. Spuščati se v polemiko z ljudmi dvomljive vrednosti, katerim more biti zeló v vsakem oziru za uzor celó odstavljeni učitelj, g. Muznik, ki zdaj prakticira, kakor se govori, za časnikarja pri svojem bratrancu A. Gabrščeku, je sploh časogubno in neumno.

Sicer pa ne umem, čemu bi se imel zagovarjati takim ljudem, in sploh, kakó pridejo oni in vsa liberalna klapa do pravice ali dolžnosti (!), da zasleduje vsako mojo pot. Vsi vkup pa naj nikar ne mislijo, da so s tem podlim napadanjem kaj dosegli. Kakor do zdaj, takó bom hodil, kadar bo potreba ali pa se mi bo ljubilo, v Bovec ali tudi kam drugam.

Abram.

Iz Kamnega pri Tolminu. — Ako je katera občina zapuščena, je naša. Pogosto smo čitali v vašem listu, koliko je dala vlada podpor za popravo ceste in za uravnavo Soče. A toliko škode menda Soča nikjer ne dela, kakor pri nas. Koliko rodovitnega polja nam je že odnesla, a dosedaj se še prav nič ni storilo. Letos so navozili nekaj kamenja k Soči menda z namenom, da napravijo bran ob Soči. A kamenje leži tam, kjer so ga zmetali z vozov. Menda mislijo, da se bran zgradi sam. Kamenje pa boče ležalo, dokler je Soča ne odnese. Kamenjci živo potrebujemo tudi mostu čez Sočo. Pripoznati mora potrebo vsak, ki pozna naše krajevne razmere. Saj imamo Kamenjci skoraj polovica zemljišča na drugem bregu Soče. Vse kar pridelamo, posebno seno iz Kolovrata, moramo znositi oziroma prevoziti v čolnu čez Sočo. In v tem čolnu moremo k večjemu do kvintala hkratu prepeljati. Če pa Soča narase, pretrgana je vsaka zveza Skrajno potreben je torej most čez Sočo.

Pa tudi v dušnem oziru smo sedaj popolnoma zapuščeni. Ostali smo brez duhovnika in brez šole. Šole zato nimamo, ker v celi vasi ni mogoče dobiti primerne sobe za šolo. Kaj bode pač z našo mladino? Zato prosimo vse mero-dajne činitelje, da se ozro tudi na našo zapuščeno občino ter nam pomagajo v dušnem in gmotnem pogledu.

Kamenjski občinar.

Novice.

Presvetli knezo-nadškof se je v torek srečno vrnil z birmovanja v devinskem dekanatu.

Proštu mons. dr. Faidutti ju poklonilo se je večje število prijateljev in članov „Gospodarske zveze“ za furlanski del dežele. V imenu odposlanstva

nagovoril je mons. prošta stolni vikar č. g. Sion, nakar so mu poklonili darove, zlati naprsni križec z verižico in srebrno namizno opravo za 12 oseb. Mons. dr. Faidutti se je ginjen zahvalil ter navzoče pozival, da ostanejo zvesti katoliški akciji za gospodarski napredek ubogega furlanskega ljudstva.

Promocija. — Gosp. Rihard Jug, sin solkanskega nadučitelja g. Tomaža Juga, je bil promoviran dne 18. t. m. na graškem vseučilišču za doktorja vsega zdravilstva. Naredil je vse izpite z odlično. Čestitamo!

Zlato mašo je obhajal preč. mons. Ivan Rodaro, župnik v Gradežu.

Sv. maša zadušnica po r. dr. Jožefu Pavlici. — Opozarjamo ude „slov. kat. delavskega društva“ na sv. mašo, ki se bo darovala dne 9. nov. v cerkvi sv. Ivana za dušni blagor blagega † dr. Jož. Pavlice. Med sv. mašo bo tudi kratek govor.

Imenovanje. — Sodni pristav g. Teodor Stegú je imenovan za deželno sodnega tajnika ter je prideljen deželnemu sodišču v Trstu.

Odlkovanje. — Velečastiti gospod Franc Korošec, nadžupnik pri Sv. Križu tik Slatine, je bil od biskupa Jos. J. Strossmayerja s pismom z dne 16. sept. imenovan konzistorijalnim svetovalcem djakovske škofije s pravico, nositi rdeč pas. — Povodom tega se je podal omenjeni gospod odlkovanec še s tremi svojimi duhov. sobrati — tvorili so pevski kvartet — v Djakovo, da se slavnemu biskupu osebno zahvali za to čast; pri tej priliki je daroval na krasnem narodnem traku vsitih 200 K v zlatu v korist dijaškega semenišča v Osieku, ki je najnovejše Strossmayerjevo delo.

Za „Alojzjevišče“ so darovali mesto, venca na grob dr. Pavlice č. g. župnik Jož. Kosec 8 K, (ravno toliko za „Šolski Dom“); N. N. 5 K, (in 5 K, za „Šolski Dom“ in 5 K, za prihodnje „Slovensko sirotišče“; preč. g. Vinc. Mežan 10 K. O priliki sv. birme v Temnici nabrahi so v veseli družbi na predlog g. Fr. Rogelja iz Novela 7 K 20 v; J. G. v K. 10 K.

Bog stotero povrni!

Rodoljubom. — Z izredno požrtvovalnostjo vzdržujejo goriški Slovenci učne zavode društva „Šolski Dom“, v katere zahaja na stotine slovenskih otrok, ki bi bili drugače brez pouku, ali pa bi izgubili svojo narodnost. Društven odbor se je mnogo prizadel, da bi spravil te razne zavode v tako varno zavetje, da bi bili rodoljubi oproščeni tega izrednega narodnega davka; ali to se mu ni posrečilo. Zato se obrača tudi letos do rodoljubov v mestu in na deželi z nujno prošnjo, naj blagovolijo še dalje podpirati te prepotrebne in prekorigne učne in vzgojne zavode z mesečnimi ali z letnimi ali kakoršnimikoli doneski. Mesečni doneski dajejo odboru možnost, da ima nekoliko pregleda s dohodkih, katere sme pričakovati, že naprej ter lajšajo tudi rodoljubom darežljivost, ker ne zahtevajo vsega zneska h kratu ampak v delih po obrokih. Samo plače in nagrade učiteljskemu osebju znašajo na mesec okroglih 1200 K. Ako bi imelo društvo primerno število dobrotnikov z gotovimi mesečnimi prispevki, šlo bi prihodnosti s samozavestjo nasproti. Rodoljubi so nas podpirali v občekoristnih podjetjih do zdaj, upanje imamo da nas ne zapustijo tudi za naprej. Vsak, tudi še tako majhen dar se hvaležno sprejme ter javno pobota, ako darovalec ne izreče nasprotne želje. Dosedanji krasni uspehi na šolskem polju naj dajejo rodoljubom pogum, da ne opešajo v svoji požrtvovalnosti, ki rodi tako lepe sadove. Krščansko, narodno šolstvo je podlaga boljši prihodnosti. Kdor to želi, naj odpre srce in radodarno roko.

V Gorici, 20. oktobra 1902.

Odbor.

Posebna tečaja za pouk v ročnih delih v „Šolskem Domu“. — Kakor minulih let, odpreta se tudi letos posebna tečaja: 1. za umetno vezenje in belo šivanje, 2. za krojenje in šivanje vrhne obleke. Tečaja se odpreta s pričetkom novembra t. l. ter se bode učilo v vsakem tečaju po 4 ure na teden, in sicer: v šoli za krojenje in šivanje oblek ob pondeljkih in četrkih od 10. do 12. ure predpoludne, v šoli za umetno vezenje in belo šivanje ob torkih in petkih od 10. do 12. ure predpoludne.

V ta tečaja se sprejmejo one gospodične, ki so že izurjene v ročnih delih,

pa se hočejo popolniti s posebnim oziranjem na krojenje perila in oblek. — Za sprejem se je oglasiti do 28. oktobra pisмено ali ustmeno pri vodstvu šole, oziroma pri dotičnih gospodičnih učiteljicah.

„Soča“ in kranjski romarji. — „Soča“ mora kranjsko romanje ležati prav globoko v želodecu, ker se ji vsled tega romanja še sedaj poriguje. Zadnjič je izračunila koliko je to romanje stalo. Čudno da se „Soča“ toliko briga za klerikalna teleta. Izračuni naj raje, koliko so ljudje zapravili na zadnji veselici v Kanalu, kjer se je pozno v noč popivalo in plesalo. Le pred svojim pragom.

Kupčijo brez patente „Soča“ očita č. g. kapelanu dornberškemu. Ker otrokom preskrbuje katekizme in mašne knjžice, katere mora naročiti v knjžarni, postal je trgovec. Kaj pa so potemkalem učitelji, ki tudi naročajo šolske potrebščine (zvezke, peresa, svinčnike itd.), ter jih otrokom v šoli prodajajo. Tudi oni dobijo rabat pri večjem naročanju. V šoli pa prodajajo po običajni ceni. Ali ti niso trgovci brez patente? Torej le tiho o kupčiji brez patente.

Prva kuhinjska šola v Gorici. — Na razna vprašanja odgovarjamo, da se kuhinjska šola nahaja v Gorici v ulici Vetturini št. 9. Šola je združena tudi obednica, kjer se dobiva po nizki ceni kosilo in večerja.

Dr. Ivan Šuštersič v smrtni nevarnosti. — Dr. Šuštersič se je v nedeljo peljal z Vidma na shod v Kostanjevico na Dolenjskem. Konj se je splašil in prevrnil voz na dr. Šuštersiča. V divjem diru je vlekel dr. Šuštersiča, katerega noga je bila zamotana pod kolo, nad šest metrov naprej. K sreči pa se je voz pretrgal, zdvijana žival je s sprednjim delom dirjala proti Krškemu, dr. Šuštersič pa je obležal na cesti. Pripeljali so ga v bolnico v Krškem, kjer so zdravniki konstatirali, da noga ni zlomljena. Ostati je moral v krški bolnišnici. Naše iskreno sočutje!

Izdajateljstvo in uredništvo „Slovenca“ je prevzel g. dr. Ig. Žitnik. Od izdajateljstva je g. dr. E. v. Lampe odstopil vsled bolehnosti in ima sedaj samo souredništvo lista „Dom in Svet“.

Novi davek na pivo. — Kakor smo že omenili je bila te dni sankcionirana deželna postava z dne 15. septembra 1902, na podlagi katere je naš deželni zbor pooblaščen naložiti in izterjevati posebni davek na pivo, da si priskrbi na ta način novih potrebnih dohodkov za pokritje raznih deželnih stroškov. Visokost tega davka pa določi deželni zbor s posebnim sklepom, kateri sklep bo pa šele takrat veljaven, ko zadobi najvišje potrjenje. To pa bode vsakrat potrebno, ako bi hotel deželni zbor spremeniti visokost davščine. Ta davek pa se bo nalagal le na konsum piva. Produkcija in trgovina pa bodeta prosti tega davka. Prestopki proti določbam te postave se bodo kaznovali, ali z denarnimi kaznimi od 2 do 200 K, ali pa z zaporom od 6 ur do 14 dni. Pouk o izvrševanju te postave, ki se ima objaviti, sestavita sporazumno c. kr. namestništvo v Trstu in goriški deželni odbor. Postava stopi koj v veljavo.

Mesto ognja, lov na stenice. — 20. t. m. okolo 8. ure zvečer zapazili so nekateri ljudje dim, ki je pridirjal skozi okna starih zaporov pri sv. Antonu. Mislili so toraj, da gori. Zaradi tega pripeljali so se tje tudi ognjegasci. Ali ko so odprli vrata prepričali so se, da je proizvodeno dim zveplo, ki je bilo zažgano v namen, da pokonča stenice in razno drugogolazen, nahajoče se v starih zaporih.

Režal je. — 23-letni Alojzij Nemeč je stal vedni pred justično palačo ter jo ogledaval. Ko pa je zagledal bližajoče se redarje, jo je popihal. Ali ti so ga vjeli in spoznali v njem Nemca, ki je izgnan iz Gorice. Peljali so ga v zapore, da boe tudi od znotraj obduoval justično palačo.

Cigan Gašpar Held star 30-let, ki je bil zaradi umora svojega tasla obsojen na smrt, a ga je cesar pomilostil in bi moral biti zaprt do svoje smrti, skočil je 20. t. m. zjutraj z zidu jetnišnice v Gradšču, visokega 30 m. Held zlomil si je desno nogo in se sploh hudo poškodoval. Ne ve se pa ali je hotel zbežati ali se usmrtiti.

Samomor. — V petek zvečer sta videla dva dečka, ki sta šla po mostu od Zagrada proti Gradšču, da je neka mlada pa revno oblečena ženska skočila z mosta v Sočo, ter zginila v valovih.

Surovi sinovi. — 57-letni A. Gabrijelčič iz Kojškega se je ob trgatvi sprl s svojimi sinovi. Ti so ga tako pretepli, da so očeta morali prepeljati v bolnišnico.

Izjava. — Podpisano starestinstvo zavrača stem hudobne napade v „Soči“ na lukajšnjega g. vikarja, in izjavlja, da on vse svoje službe in opravila brez izjeme v estno opravlja, nikar pa zane-marja. Tudi ni res, da hodi vedno okoli in zlasti v Bovec; gre pa, kadar treba, vsled občinskih ali svojih opravkov, kar tudi v nedeljo v cerkvi oznani, da vedo vsi, kam poide. Tudi je le podlo obrekovanje „Soče“, da popija po Trenti.

V Trenti 15. oktobra 1902.

Župan: Jožef Berginc; podžupani: Andr. Vertelj, Anton Cuder, Janez Zorč; starestine: Anton Kravanja, Jožef Cuder, Ant. Tožbar.

Pretep. — V krčmi Valentina F. pod Gradom sta se hudo sporekla čevljar Jože Štrukelj in Miha Koršek po domače Piščanec. Konečno pljune Štrukelj Koršku v obraz. Koršku na pomoč so pa prihiteli in sicer mehanik Ernest Naglič, mizar Emilij Stanta in pleskar Anton Zoi. Ti trije so začeli tako neusmiljeno pestiti Štruklja po obrazu, da ga ni bilo skoraj več spoznati. Zato pa jih je tudi policija zaprla.

Porodila 4 deklice je pri Britofu pri Marijinem Celju na Kanalskem minuli teden M. V. 2 deklici prišli sta mrtvi na svet, dve pa ste živeli približno 1 uro.

Begunca. — Na italijanski meji so prijeli dva desetnika našega domačega pešpolka št. 97. Hotela sta jo pobrisati čez mejo.

Manifestačni shod kršč. socialcev v St. Hipolitu. — V St. Hipolitu so imeli pred kratkim krščanski socialisti pod vodstvom dr. Luegerja svoj shod, katerega se je udeležilo 10 000 ljudi. Nemški nacionalci so hoteli s pomočjo socialnih demokratov preprečiti ta shod, pa se jim to ni posrečilo. Ostalo je le pri žvižganju in kričanju, za kar se pa dunajski krščanski socialisti, kateri so se pripeljali v St. Hipolit v petih posebnih vlakih, niti zmenili niso. Seve, da, bi ta dan v St. Hipolitu ne bilo brez izgredov, ako ne bi politična oblast za to skrbela in zagotovila red s tem, da je poklicala v St. Hipolit vse polno orožnikov in vojakov. Tudi socialni demokratje so imeli ta dan v St. Hipolitu svoj shod, katerega se je udeležilo pa le kakih 2000 oseb. Značilno je pa to, da so se združili proti krščanskim socialistom socialni demokratje z židi in z nemškimi nacionalci. Bog naj razume te šmeatane socialne demokratje!

Nesreča v tovarni na Jesenicah. — Pomožni delavec Jakob Šorli, doma iz Podmelca na Primorskem, je dne 2. t. m. pomagal pri prevažanju železne omare, težke okoli 1500 kg. iz livarne. Voziček, na katerem je ležalo težko breme, je skočil iz tira in se nagnil, omara pa je padla na nesrečnega delavca. Ta se je hotel z naglim skokom rešiti, a je s čevljem obvisel na nekem klinu. Ponesrečenca so prepeljali v tovarniško bolnico, kjer pa je čez tri ure vsled hudih poškodb umrl.

Domači pešpolk št. 97 je dobil drugega poveljnika v osebi polkovnika Emila viteza Wagnerja iz istega polka. Dosedajni poveljnik, polkovnik Alfonz Bernath Bosutpoljski, je imenovan poveljnikom 2 gorske brigade v Trebinju.

Predrzen tat. — V nedeljo zjutraj šel je neki uslužbenec južne železnice v Trstu mimo nekega skladišča. Ko zasliši v skladišču ropot stopi na vrata ter vpraša, kdo da se nahaja notri. V tem hipu pa priskoči k njemu neznan človek, ga zgrabi za vrat ter mu hoče zamašiti usta, kar pa se mu ni posrečilo. Napadeni uslužbenec začne klicati na pomoč. Ko se napadalec in napadane borita in sta v borbi padla obadva na tla, se tam valjala in pestila, priteče neki drugi železnični uslužbenec in pomaga napadalca ukrotiti. Peljala sta ga k policijskemu oddelku, nahajajočem se na južnem kolodvoru. Tu so preiskali napadalca in našli pri njem 10 m fine jute, katero je vkradel v skladišču, kakor so se pozneje prepričali. Tat je neki Peter B. doma iz Vivara, v blaženi Italiji. Spravili so ga seveda pod ključ.

Nesreča. — Strojvodja vlaka ki odhaja iz Trsta ob 7:45 min. zvečer in prihaja v Pulj ob 11. po noči, je zagledal med postajama sv. Peter v Šumi in Kanfanarom in sicer med seloma Kršanci in Prkačini žminske občine na tiru le-

žečega človeka. Bilo pa je preblizu njega, da bi zamogel popolnoma ustaviti vlak, predno je isti pridrdral do istega. Ker je ta človek na progi ležal tako, da je slonela njegova glava tik železniškega tira, ranil je vlak ležečega človeka na glavi. Ko se je vlak popolnoma ustavil skočili so iz vozov nekateri potniki, med njimi tudi neki zdravnik, vzdignili so nesrečnega ter ga položili v železniški voz. Spoznali so pa v njem brzojavnega nadzornika Petra Trobec, ki je nadzoroval železniško črto med Di ačo in Puljem. Prepeljali so ga v bolnišnico v Pulj, kjer je kmalu potem umrl, ne da bi bil prišel k zavesti. Koj iz začetka govorilo se je o roparskem napadu. Ko so ga pa zdravniki preiskali, konstatirali so da Trobeca ni umorila človeška roka marveč, da je povzročil njegovo smrt kak drugi slučaj. Trobec je namreč v petek popoldne v selu Kršanci pil. Bila je namreč sedaj tudi tam trgatev, ljudstvo, pa namreč hrvatsko, je v Istri jako gestoljubno in tako se je zgodilo, da se je Trobec baje opil. Vrnivši se iz Kršancev proti Kanfanaru, hodil je kakor po navadi po železniškem tiru. Tu pa ga je vino premagalo in obležal je na progi, kjer ga je našel prejšnji vlak, ki je vozil po progi dve uri pred brzovlakom ter ga ranivši ga na vratu tilniku in hrbtu tako prevrgel, da je obležal na progi v tistem stanju, v katerem ga je kakor smo poprej omenili našel brzovlak.

Razburjenje mej tržaškimi brivci. — Tržaški brivci, ki so večinoma laški podaniki, nimajo stalne tarife. Te dni je odprl neki Corno v ulici delle Poste svojo novo brivnico. Omenjeni Corno je drugi brivec v Trstu, ki se je upal določiti stalne cene in sicer 30 stot. za samo brado in isto toliko za striženje las. S tem pa je novi brivec zadel v sršenovo gnezdo, kajti ostali brivci so z vsoto resnostjo nastopili proti najnovejšemu drugu. Temu posledica je, da so pred omenjeno brivnico v sredo aretirali nič manje nego deset razgrajačev! Zatrjuje se, da bodo brivci zahtevali, da se ta brivnica zapre. Nekateri govore tudi o možnosti generalnega štrajka, ki pa je za to pač skoro nemogoče, ker delavci ne bodo tega hoteli uprizoriti proti človeku, ki jim gre v prilog z nizkimi cenami.

Ljubljanski grad prodado razven stolpa, ki je mestna last, prihodnji mesec na javni dražbi. Mestu ga ni hotela vlada odstopiti za 10 000 kron. Merodajni gospodje naj pazijo, da ne pride v židovske roke, kakor nekdanj blejski grad.

Novo društvo v Gradcu, ki bo na slovenskem in krščanskem temelju se snuje. Nosilo bo lepo ime „Domovina“

Bogat „berač“. — V Gradcu je umrl 70 letni zasebnik Hugo Sigmundt, doma iz pruske Šlezije. Oblečel se je vedno zelo ubožno, in je posedaval po ulicah, zato mu je tudi marsikdo podaril kak krajcar. Po leti je šel najraje na grad, kjer je veliko sadnega drevja. Jedel je tam sadje in si na ta način prihranil obed. Ljudje, ki so ga poznali, so ga imenovali „stari skupuh“. Ko so njegovo zapuščino preiskali, so našli, da je imel 100.000 K premoženja. Če ima sorodnike, se še ne ve.

Čudna statistika. — Neki dunajski list piše: Pariz je mesto, kjer je največ krojačev, advokatov in pisateljev. London je mesto, kjer je največ sijakerjev, inženjerjev, tiskarjev in kuharjev. Amsterdam je mesto kjer je največ oderuhov, v Bruselju je največ lumpov in mladoletnih kadilcev. Neapelj je prebivališče postreščikov, Berlin pivopivcev.

Papirnati čevlji. — Naša doba odpira papirju vedno nova polja. Sedaj so prišli iz Amerike — papirnati čevlji. Na videz so čevlji, narejeni iz papirja, skoro nič ne razlikujejo od usnjatih. Ti čevlji so seve jako lahki, a malo trpežni.

Gospodarski nauki. — Zdravilnost limone. Pri boleznih nosa in grla, kakor oteklina v nosi, davica, zalepljenje itd., limonin sok izvrstno deluje. Ako si zelo nahoden, večkrat na dan potegni čisti limonin sok v nos, in nahod se ti zmanjša, kmalu pa popolnoma izgine. Kdor ima slabe zobe, slabo dišeča usta, se z pridom poslužuj razredčenega limonovega soka. Ako na kurje oko navežeš košček limone, ti kurje oko se omehta; limona se z pridom rabi proti ozebkom. Razredčen limonin sok, s katerim si večkrat operemo glavo, prepreči izpadanje las, zadržuje tvorjenje luskin in pospospešuje rast las. Proti putiki in trganju je najbolje zdravljenje z limonovim sokom.

Socijalno vprašanje, spisal † dr. Jožef Pavlica, se dobiva pri našem upravnistvu. Knjižica stane 60 vin. Priporočamo jo vsem prijateljem ljudstva, da jo naročijo in razširijo med ljudstvom. Tako poljudno pisane knjige o socijalnem vprašanju Slovenci dosedaj še nismo imeli.

Slovenska kuharica ali navod, ukusno kuhati navadna in imenitna jedila je ravnokar izšla v katoliški bukvarni. Peti pomnoženi natis. Cena nevezan 3 K, nevezan 3/60 K, po pošti 20 vin. več. Ta knjiga obsega celo vrsto navodil za najfinejša in najpriprostejša jedila. Ker je knjiga res temeljita in obsežna ter potrebna vsem gospodinjam različnih stanov jo toplo priporočamo.

Apno v kmetijstvu je naslov ravnokar izšli knjižici, ki jo je spisal g. Francišek Štupar, tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Marsikje zemlji nedostaja apna, in kmetovalec tamkaj navzlic skrbnemu obdelovanju in gnojenju ne more priti do pravega uspeha, ker v rastlinski hrani manjka apna. Apno pa ni le rastlinska hranilna snov, ampak se z njim v mnogih slučajih zemlja tudi rahlja in zboljšuje, zboljšuje se krma in se zatirajo rastlinski škodljivci. Vse to knjižica pojasnjuje poljudno in natančno, tako da jo bo vsak kmetovalec s pridom čital. V I. delu knjižica popisuje apno, kaj je, kje se nahaja, kako se pretvarja in kakšen pomen ima v kmetijstvu. V II. delu pa uči, kako se zemlja spozna, da potrebuje apna, ktere snovi se rabijo za apnenje, kako se pripravljajo, kako in kdaj se apni, po koliko apnenih tvarin je potrebnih za apnenje v najrazličnejših slučajih, v kakšnem razmerju je apno z drugimi gnojili, uči pomen klajnega apna ter porabo apna pri uničevanju kmetijskih škodljivcev.

Knjižica obsega IV + 56 strani male osmerke in jo pojasnjuje 11 podob. Dobiva se v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani ter stane samo 30 vinarjev s poštnino vred. Zaradi važnosti in zelo nizke cene knjižico toplo priporočamo.

Vedno le „pristno“. — Ne malokdaj izraza kdo pri nakupovanju željo, da bi dobil samo „pristno“ blago. Kaj pa je pravzaprav „pristno“? S tem označujemo „prvotno“, „prvo“ blago, ki je izdelano tako, kakor ga je hotel izumitelj. V današnjih dneh pa kaj radi „posnemajo“ novo, dobro stvar, ki ima kaj uspeha, ter prodajajo posnemek kot „prav tako dobrega“, časih celo kot „boljšega“. To se godi zlasti pri živilih, najsi je uprav tu najbolj važno, da se odjemalec ogiblje „nepristnim“ izdelkom. Ko se je pred več nego deset leti Kathreinerjeva Kneipova sladna kava spričo nenavadnih svojih prednosti čudovito hitro udomačila v rodbinah, so se takoj pojavili posnemalci, da bi navadne pražene izdelke, ki so bili le po zunanosti podobni pristnemu blagu, prodajali kot „enako dobre“ in tako kupčevali v svoj prid. Seveda ni trajalo slepenje nikoli dolgo, zakaj naše gospodinje, ki so se dale enkrat ali dvakrat „pregovoriti“, da so poizkusile posnemek, so kaj hitro opazile veliko razliko v okusu. Ali če eden neha, začne zopet drugi, zato ravna vsaka gospodinja pametno, če ob nakupu sladne kave vselej pristavi: „Pa le pristno Kathreinerjevo“ v znanih Kathreinerjevih zavojih. Zakaj samo ta ima priljubljeni, prijetni okus, ki se močno bliža okusu zrnate kave, in samo ta izboljšuje kavo, ki je že prišla v vsakdanjo navado. Tudi je „pristna Kathreinerjeva kava“ priznana najboljši nadomestek za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana. Kathreinerjeva kava je bila in je še zdaj pač najboljši, pristni izdelek, še danes nedosežen v svojih vrlinah. Zanj res velja toli izpričano geslo: „Pravo je zdravo“.

Za kratek čas.

Smola zakonskega moža. — Hrabroslav Kramarček je bil zasebni uradnik s primerno plačo. Imel je mlado ženo, ki pa ga je držala precej trdo v ojncah. Dovolila mu je trikrat na teden iti po večerji v gostilno, a ob 10. uri moral je biti doma. Kramarček je redno izrabljaj dano dovoljenje a tudi točno ob 10 uri prihajal domov. Neki večer pa so obhajali odhodnico stanovskega tovariša. Vince jim je zlezlo v glavo. Hrabroslav je v veseli družbi popolnoma pozabil na deseto uro. Ko so vstali in se začeli razhajati, je že zdavno v zvoniku odbila druga ura. Hrabroslavu začelo je lesti srce v hlače. Bal se je žene, ki ni ra-

zumela šale. A kmalu mu vzarste pogum, in načrt kako se bode izrezal, je bil narejen.

Ko je prišel domov, sezul in slekel se je že pred vrati svojega stanovanja. Tih, kar je mogel se priplazi v sobo. Hitro vrže obleko na stol in stopi k otroškemu vozičku, v katerem je navadno počival njegov prvorojenec. Premikati začne voziček, začetoma polagoma, potem pa vedno hitreje in glasneje, ter začel otroku prepevati pesmi-uspanke. Šum prebudi ženo. „Kaj pa delaš?“ zakriči žena. „Ah otrok je začel jokati, in ne morem ga potolažiti, ravno kar je nekoliko utihnil. Toliko časa „ga že vozim sem in tja“, izgovarja se mož. „Otroka voziš, pa čegavega? Najin otrok leži že od večera pri meni na postelji. Voziš, voziš pa ne otroka, marveč „barko“. Nadaljni prizor zakrila je temno noč.

Organist

se išče za Podbrdo ob Bači. — Potrebni podatki izvejo se v župnišču.

Župni urad v Podbrdu,
19. novembra 1902.

Sprejme se takoj urarski učenec,

ki je dovršil ljudsko šolo. — Kje, pove upravnistvo „Prim. Lista“.

Podpisani posestnik prodaja črno in belo vino po najnižjih cenah hl od 20 K naprej. Postrežba točna ob vsakem času. Kdor želi, pripelje se mu naročeno vino tudi na dom. — K obilni naročitvi priporoča se s spoštovanjem

Josip Toroš,
Via Ponte Isonzo št. 6.

Romarjem na Sv. Goro
kakor tudi slavnemu
občinstvu v obče se
najljubneje priporoča

kavarna „Central“ v Gorici

na Travniku tik cerkve
sv. Ignacija. Lastnik je
Filip Pečenko iz Rihem-
berga. Na razpolago ima
nad 100 časopisov, kava
in likerji najboljši, po-
strežba točna, čistoba
izgledna, cene so ka-
kor v drugih kavarnah.

PETER COTIČ

čevljarški mojster
v Gorici, Gosposka ulica št. 14.
priporoča svojo delavnico.

Pisarniške in šolske potrebščine,
raznovrstni papirnati stvori

po najnižjih konkurenčnih cenah:
Molitvene knjige . . . od —24 v navgor
Žepni nožiči . . . . . „ —50 „ „
Mošnički za denar . . . —20 „ „
Tobačnice in smodčnice . . —80 „ „
Zavitki, kuverte 100 . . . —50 „ „
Papir: pisemski 100 pol . . —60 „ „
„ uraden bel 1000 pol . . 6— „ „
„ za maslo ovijati kilo . . 1'40 „ „
„ za cigarete 100 snop . . 2'20 „ „
Posetnice s tiskom 100 . . 1'20 „ „
Tiskovine za duhovnije in županije po
ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. —
P. s. Za povoljno postrežbo treba
v naročilu navesti približno ceno. Itd. itd.

V Gorici G. LIKAR,
sredi Semeniške ulice proti Placuti 10.

Naznanilo.

Podpisani se uljudno pri-
poroča preč. duhovščini in sl.
občinstvu za izdelovanje kipov
iz kamena in lesa, kakor tudi
za izdelovanje lesenih altarjev
v poljubnem slogu. Popravljajo
zelo cerkvenih del izvršujem po
zelo nizki ceni. Za poštno
delo jamčim.

Josip Grošelj,
podobar v Seleh pri Škofljoki
(Gorenjsko.)

Podpisani priporoča slavnemu ob-
činstvu v Gorici in na deželi svojo
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-
lične moke iz Majdičevega mlina v Kranju,
nadalje ima tudi raznovrstne pijače na
primer: francoski Cognac, pristni
kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goršice (Senf.)
Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove
užigalice. — V zalogi se dobijo tudi te-
stenine tvrdke Žnideršič & Valenčič v
Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko
spadajoče blago. — Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Viktor Toffoli
v Gorici, via Teatro št. 20
(na stari pošti)

velika zaloga
oljkinega olja
iz najugodnejših krajev.

Jedilno	kr. 40	Corfù	kr. 56
„ boljše „	44	Bari	60
dalmatinsko „	48	Lucca	70
istrijsansko „	48	Nizza	80

Priporoča se preč. duhovščini
za naročbo olja za cerkv. svetilke.

BRIVNICA

Anton Pucelj
priporoča svojo
brivnico v Gorici
na Travniku, in
brivsko podružnico
v ulici Tre Rè, 16.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški
ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov in toči v svoji krčmi prist
na domača vina ter postreže tudi
z jako ukusnimi jedili. Postrežba in
cene jako dobre.

Sadarsko in vinarsko društvo
za Brda v Gorici

Prodaja naravne in prstne
briske pridelke po zmernih
cenah.

Zaloga pristnih vin:
burgundeca, rizlinga, modre
frankinje in drugih.

DESERTNA VINA.

Sedež društva je:
Gorica, ulica Barzeliini št. 20.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
z znamko sv. Antona Pado-
vanskega.

Zdravilna moč
teh kapljic je ne-
prekosljiva. — Te
kapljice uredijo
redno prebav-
ljanje, če se jih
dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. — Okrepé
želodec, storé,
da zginé v
kratkem času omotica in ži-
votna lénost (mrtevost). Te kap-
ljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih le-
karnah na svetu. Za naročitev
in pošiljatve pa jedino le v
lekarni

CRISTOFOLETTI
v Gorici.

Nova delavnica
cerkvenih posod
in orodja.

Gorica, magistratna ulica št. 8.
Podpisani vsvoja si naznaniti preč.
duhovščini, da je odprl novo delavnico
cerkvenih posod ter se priporoča za na-
ročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni
kovini in v vsakem slogu po najnižjih
cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov,
pošlje po želji preč. duhovščini obrise raz-
nih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popravljanje
rabljenih reči, jih zopet posrebi in pozlati
tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelkovode po najboljših iz-
najdbah in popravlja že rabljene.

Udani
Franc Leban,
srebrar.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. št. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu
občinstvu v mestu in na deželi svojo
trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo:
Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Porto-
rico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Corfù
istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju
Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3
4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in
druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1
funta. Testenine iz tvornice Žnideršič &
Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe
sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega
mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v
Ajdovščini. Vse blago prve vrste.
Po pošti se razpošilja v zabojčkih
najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Največja trgovina krojnega blaga

„Krojaška zadruga“

Gorica, Gosposka ulica št. 7

Priporoča se v to stroko spadajoče
letno dobo, kakor: volne, perkal, satin,
batist, zephir svile, svile za prati,
Voille de Lané, Tennis, Oksford, piqué
luktjasti. Možka sukna po vsaki
ceni v veliki izbiri. Nadalje ima bogato
zalogo preprog, pregrinjaj, zaves,
blaga za mobilje, platna, Chiffona,
ruskega platna, Kneippovega platna,
hlačevine, volnenih odev, kovtrov,
srajc, bombaževin, žepnih rut itd.

Gospode opozarja na izborna perila,
katero se razprodaja 15%
pod ceno, dokler je še zaloga.

Pod perilo spada sledeče: belo srajce
z barvanimi oprsniki, ovratniki,
zapestnice, nogavice, srajce za hribolazce
itd.

Vse po najnižjih in stalnih cenah!

Na željo se razpošiljajo uzorci
poštne prosti.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.
Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberskega in
drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadičce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjizice.

Hišna obnava za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kra-
marje, krošnjarje, prodajalec po sejnih
in trgih ter na deželi.

Odlikovana
krojaška delavnica
Ant. Krušič.

V Gorici, Vrtna ulica.

Priporoča se slavnemu ob-
činstvu, posebej še prečastiti
duhovščini v mestu in na de-
želi za izdelovanje oblek za
vsaki stan. Ima bogato zalogo
avstrijskega in angleškega bla-
ga vsake vrste. Ima veliko za-
zalogo izgotovljenih oblek.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Koruu v Gorici
odlikovan z častno diplomo najvišjega priznanja
jubilejne razstave na Dunaju l. 1898.
In v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetlinjo
izvršuje naročila vsakovrstnega peciva,
tudi najfinejšega, za nova maše in godove,
kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in na-
tančno po želji gospodov naročnikov. —
Priporoča se za nje svojim rojakom v
mestu in na deželi najljubneje.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za
izdelovanje cerkvenih posod in
orodja. Pripravo cerkvenega o-
rodja olajšuje revnim cerkvam
s tem, da daje tudi na obroke.
Obroke si pa preč. p. n. gospod
naročevalec sam lahko določi.